WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 29 czerwca 2010 r. *

W sprawie C-441/07 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 24 września 2007 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez F. Castilla de la Torrego oraz R. Sauera, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Alrosa Company Ltd, z siedzibą w Mirnym (Rosja), reprezentowana przez R. Subiotto, QC, oraz K. Jonesa, solicitor-advocate, oraz przez S. Mobley, solicitor,

strona powodowa w pierwszej instancji,

* Język postępowania: francuski.

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, R. Silva de Lapuerta, E. Levits i C. Toader, prezesi izb, A. Rosas, K. Schiemann (sprawozdawca), M. Ilešič i U. Lõhmus, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 czerwca 2009 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 września 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W odwołaniu Komisja Wspólnot Europejskich wnosi o uchylenie wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie T-170/06 Alrosa przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2601 (zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), w którym Sąd stwierdził nieważność decyzji Komisji 2006/520/WE z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie postępowania zgodnie z art. 82 traktatu WE oraz art. 54 porozumienia EOG (sprawa COMP/B-2/38.381 – De Beers) (Dz.U. L 205, s. 24, zwanej

dalej „sporną decyzją"), uznającej za wiążące podjęte przez De Beers SA (zwaną dalej „De Beers") zobowiązania do zaprzestania zakupu surowca diamentowego od spółki Alrosa Company Ltd (zwanej dalej „Alrosą") począwszy od 2009 r., po zakończeniu etapu stopniowego ograniczania wielkości zakupów w latach 2006–2008, i kończącej postępowanie zgodnie z art. 9 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 traktatu (Dz.U. 2003, L 1, s. 1).

Ramy prawne

2 Motyw 13 rozporządzenia nr 1/2003 brzmi:

„Jeżeli w trakcie postępowania mogącego prowadzić do stwierdzenia istnienia porozumienia lub zakazanych praktyk przedsiębiorstwa przedstawiają Komisji zobowiązania uwzględniające zastrzeżenia Komisji, Komisja powinna mieć możliwość wydania decyzji, która czyni te zobowiązania wiążącymi dla zainteresowanych przedsiębiorstw. Decyzje Komisji powinny stwierdzać, że nie ma już podstaw do jej działania, bez rozstrzygania, czy w ogóle zaszło lub nadal zachodzi naruszenie. Decyzje w sprawie zobowiązań pozostają bez uszczerbku dla uprawnień organów ochrony konkurencji i sądów państw członkowskich w zakresie stwierdzania naruszenia i rozstrzygania w sprawie. Decyzje w sprawie zobowiązań nie dotyczą spraw, w których Komisja zamierza nałożyć grzywnę".

3 Artykuł 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 stanowi:

„Jeżeli Komisja, działając z urzędu lub na wniosek, stwierdzi naruszenie art. 81 lub 82 traktatu, może w drodze decyzji nakazać przedsiębiorstwom lub związkom przedsiębiorstw, których sprawa dotyczy, by zaprzestały takiego naruszenia. W tym celu Komisja może użyć wobec przedsiębiorstw środków zaradczych o charakterze behawioralnym lub strukturalnym, proporcjonalnych do popełnionego naruszenia i koniecznych do jego skutecznego zakończenia. Środki strukturalne zastosować można jedynie, gdy nie istnieją równie skuteczne środki behawioralne lub gdy równie skutecznie środki behawioralne byłyby bardziej uciążliwe dla zainteresowanych przedsiębiorstw niż środki strukturalne. Jeżeli Komisja posiada uzasadniony interes, może stwierdzić, że naruszenie zostało popełnione w przeszłości".

4 Zgodnie z art. 9 rozporządzenia nr 1/2003:

„1. Jeżeli Komisja zamierza przyjąć decyzję nakazującą zaprzestania naruszenia i zainteresowane przedsiębiorstwa zaproponują zobowiązania uwzględniające zastrzeżenia wyrażone przez Komisję we wstępnej fazie rozpatrywania sprawy, Komisja może, w drodze decyzji, uczynić takie zobowiązania wiążącymi dla przedsiębiorstw. Decyzja taka może zostać przyjęta na czas określony i oznacza, że nie ma już dalszych podstaw do podejmowania działań przez Komisję.

2. Komisja może, działając z urzędu lub na wniosek, wznowić postępowanie:

a) jeżeli nastąpiła istotna zmiana odnośnie do jakiegokolwiek faktu, który był podstawą do podjęcia decyzji;

b) jeżeli zainteresowane przedsiębiorstwo działa wbrew swoim zobowiązaniom; lub

c) jeżeli decyzja została podjęta na podstawie niekompletnych, nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji dostarczonych przez strony".

5 Artykuł 27 ust. 2 i 4 rozporządzenia nr 1/2003 stanowi:

„2. W toku postępowania respektuje się prawo stron do obrony. Strony mają prawo wglądu do akt Komisji przy zachowaniu uzasadnionego interesu przedsiębiorstw w zakresie ochrony tajemnicy handlowej. Prawo wglądu do akt nie obejmuje informacji poufnych i wewnętrznych dokumentów Komisji lub organów ochrony konkurencji państw członkowskich. W szczególności prawo wglądu do akt nie obejmuje korespondencji między Komisją a organami ochrony konkurencji państw członkowskich lub między tymi ostatnimi, w tym dokumentów sporządzonych na mocy art. 11 i 14. Nie zabrania to Komisji ujawnienia i wykorzystania informacji koniecznej do udowodnienia naruszenia.

[…]

4. Jeżeli Komisja zamierza przyjąć decyzję na mocy art. 9 i 10, to opublikuje zwięzłe streszczenie sprawy i zasadniczą treść zobowiązań lub proponowanego kierunku działania. Zainteresowane strony trzecie mogą przedłożyć swoje uwagi w terminie wyznaczonym przez Komisję w publikacji, który to termin jednak nie może być krótszy niż jeden miesiąc. Publikacja powinna uwzględniać uzasadniony interes przedsiębiorstw w zakresie ochrony tajemnicy handlowej".

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

6 Okoliczności poprzedzające powstanie sporu zostały przedstawione w pkt 8–26 zaskarżonego wyroku w następujący sposób:

„8 [Alrosa] jest spółką z siedzibą w Mirnym (Rosja). Spółka prowadzi działalność głównie na światowym rynku produkcji i dostawy surowca diamentowego, na którym zajmuje drugą pozycję. Alrosa prowadzi działalność przede wszystkim w Rosji. Zajmuje się tam poszukiwaniem, wydobyciem, wyceną i dostawą diamentów, a także wyrobem biżuterii.

9 [De Beers] jest spółką z siedzibą w Luksemburgu (Luksemburg). Grupa De Beers, której jest główną spółką holdingową, również prowadzi działalność na światowym rynku produkcji i dostawy surowca diamentowego, na którym zajmuje pierwszą pozycję. Spółka prowadzi działalność w Afryce Południowej, Botswanie, Namibii i Tanzanii, a także w Zjednoczonym Królestwie. Prowadzi tam działalność w zakresie poszukiwania, wydobycia, wyceny, dostawy, handlu i produkcji diamentów, a także wyrobu biżuterii, obejmując cały łańcuch dostaw diamentów.

10 W dniu 5 marca 2002 r. Alrosa i De Beers powiadomiły Komisję o umowie zawartej w dniu 17 grudnia 2001 r. między Alrosą a dwoma spółkami należącymi do grupy De Beers, City and West East Ltd i De Beers Centenary AG (zwanej dalej »zgłoszoną umową«) w celu uzyskania atestu negatywnego lub wyłączenia na mocy rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r., pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. [81] i [82] traktatu (Dz.U. 1962, 13, s. 204).

11 Umowa ta, wpisująca się w ramy utrzymywanych od dawna stosunków handlowych między Alrosą a De Beers, dotyczyła głównie dostawy surowca diamentowego.

12 Umowa została zawarta na okres pięciu lat, który miał zacząć biec od dnia, w którym – zgodnie z brzmieniem jej art. 12 – Komisja potwierdzi stronom umowy, że »nie narusza ona art. 81 ust. 1 WE lub podlega wyłączeniu na mocy art. 81 ust. 3 WE, a ponadto nie narusza art. 82 WE«.

13 W tym okresie Alrosa zobowiązała się do sprzedaży na rzecz De Beers wyprodukowanego w Rosji naturalnego surowca diamentowego za kwotę 800 milionów dolarów amerykańskich (USD) rocznie, natomiast De Beers zobowiązała się do jego zakupu od Alrosy zgodnie z art. 2.1.1 zgłoszonej umowy. Jednakże na podstawie art. 2.1.2 zgłoszonej umowy, w czwartym i piątym roku jej obowiązywania Alrosa była uprawniona do zmniejszenia wartości sprzedawanego surowca do kwoty 700 milionów USD. Kwota 800 milionów USD, ustalona według cen obowiązujących w dniu zawarcia zgłoszonej umowy, odpowiadała w przybliżeniu wartości połowy rocznej produkcji Alrosy i całej produkcji eksportowanej poza Wspólnotę Niepodległych Państw (WNP).

14 W dniu 14 stycznia 2003 r. Komisja skierowała do [Alrosy] i do De Beers pismo w sprawie przedstawienia zarzutów opatrzone numerem referencyjnym COMP/E-3/38.381, w którym stwierdziła, że zgłoszona umowa może mieć charakter antykonkurencyjny, zakazany na mocy art. 81 ust. 1 WE, i nie może być objęta wyłączeniem, o którym mowa w art. 81 ust. 3 WE. W tym samym dniu Komisja skierowała do De Beers odrębne pismo w sprawie przedstawienia zarzutów opatrzone numerem referencyjnym COMP/E-2/38.381, w którym stwierdziła, że umowa może stanowić nadużycie pozycji dominującej, zakazane na mocy art. 82 WE.

15 W dniu 31 marca 2003 r. skarżąca i De Beers skierowały do Komisji, w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów w sprawie COMP/E-3/38.381, wspólne uwagi pisemne.

16 W dniu 1 lipca 2003 r. Komisja skierowała do [Alrosy] i do De Beers uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, w którym stwierdziła, że zgłoszona umowa może również mieć charakter antykonkurencyjny, zakazany na mocy art. 53 ust. 1 porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) [z dnia 2 maja 1992 r. (Dz.U. 1994, L 1, s. 3, zwanego dalej »porozumieniem EOG«)] i nie może zostać objęta wyłączeniem na mocy art. 53 ust. 3 porozumienia EOG. Tego samego dnia Komisja skierowała do De Beers odrębne uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, zgodnie z którym zgłoszona umowa może również stanowić nadużycie pozycji dominującej, zakazane przez art. 54 porozumienia EOG.

17 W dniu 7 lipca 2003 r. [Alrosa] i De Beers przedstawiły Komisji swe uwagi ustne.

18 W dniu 12 września 2003 r. Alrosa zaproponowała zobowiązania polegające na stopniowym zmniejszeniu ilości sprzedawanego surowca diamentowego, począwszy od szóstego roku obowiązywania zgłoszonej umowy, oraz na zaprzestaniu sprzedaży surowca diamentowego De Beers, począwszy od 2013 r. [Alrosa] wycofała się następnie z zaproponowanych zobowiązań.

19 W dniu 14 grudnia 2004 r. Alrosa i De Beers w odpowiedzi na przekazane przez Komisję zastrzeżenia wspólnie przedstawiły zobowiązania (zwane dalej »wspólnymi zobowiązaniami«). Wspólne zobowiązania przewidywały stopniowe zmniejszenie wartości surowca diamentowego sprzedawanego przez Alrosę spółce De Beers z 700 milionów USD w 2005 r. do 275 milionów USD w 2010 r. i ustalenie maksymalnej wartości sprzedaży na tym poziomie.

20 W dniu 3 czerwca 2005 r. w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* zostało opublikowane »zawiadomienie […] w sprawie COMP/E-2/38.381 – De Beers-Alrosa« (Dz.U. C 136, s. 32, zwane dalej »skróconym zawiadomieniem«). Komisja poinformowała w nim, że w trakcie badania umowy z punktu widzenia art. 81 WE, art. 82 WE, art. 53 porozumienia EOG i art. 54 porozumienia EOG (pkt 1) otrzymała zobowiązania Alrosy i De Beers, streściła sprawę (pkt 3–10) i opisała zaproponowane zobowiązania (pkt 11–15). Komisja wezwała również zainteresowane strony trzecie do przedstawienia swoich uwag w tej kwestii w terminie jednego miesiąca (pkt 2 i 17) i poinformowała o zamiarze przyjęcia decyzji uznającej zaproponowane wspólne zobowiązania za wiążące, z zastrzeżeniem wyniku testu rynkowego (pkt 2 i 16).

21 Wskutek tej publikacji dwadzieścia jeden zainteresowanych stron trzecich przedstawiło Komisji uwagi, o których poinformowała ona Alrosę i De Beers w dniu 27 października 2005 r. Podczas spotkania Komisja również wezwała strony do przedłożenia nowych wspólnych zobowiązań przed końcem listopada 2005 r., zaznaczając, że powinny one zmierzać w kierunku zupełnego zaprzestania stosunków handlowych, począwszy od 2009 r.

22 W dniu 25 stycznia 2006 r. w odpowiedzi na wyrażone przez Komisję obawy w świetle wyników testu rynkowego De Beers przedstawiła indywidualne zobowiązania (zwane dalej »indywidualnymi zobowiązaniami De Beers«). Indywidualne zobowiązania De Beers przewidywały stopniowe zmniejszenie sprzedaży surowca diamentowego przez Alrosę na rzecz De Beers z 600 milionów USD w 2006 r. do 400 milionów USD w 2008 r., a następnie jej całkowite zaprzestanie.

23 W dniu 26 stycznia 2006 r. Komisja przekazała Alrosie fragment indywidualnych zobowiązań De Beers i wezwała ją do przedstawienia stanowiska w tej sprawie. Przekazała jej również kopię jawnych uwag stron trzecich.

24 Następnie [Alrosa] i Komisja wymieniły uwagi na temat niektórych aspektów procedury przewidzianej w art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 i ich wpływu na niniejszą sprawę. Wymiana uwag dotyczyła głównie dostępu do akt i prawa do obrony, a w szczególności prawa do bycia wysłuchanym. Ponadto w piśmie z dnia 6 lutego 2006 r. [Alrosa] przedstawiła stanowisko w sprawie indywidualnych zobowiązań De Beers i uwag stron trzecich.

25 W dniu 22 lutego 2006 r. Komisja wydała [sporną] decyzję […].

26 Zgodnie z art. 1 decyzji »zobowiązania wymienione w załączniku są wiążące dla De Beers«, natomiast zgodnie z jej art. 2 »postępowanie wszczęte w niniejszej sprawie zostaje zamknięte«".

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

7 W dniu 29 czerwca 2006 r. Alrosa wniosła skargę do Sądu. W uzasadnieniu skargi podniosła trzy zarzuty, które dotyczą odpowiednio:

— naruszenia prawa do bycia wysłuchanym;

— braku uwzględnienia w spornej decyzji art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 zakazującego nakładania, zwłaszcza bezterminowo, na przedsiębiorstwo zobowiązań, których nie podjęło ono dobrowolnie;

— zbytniego ciężaru zobowiązań uznanych za wiążące, co stanowi naruszenie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, art. 82 WE oraz zasady swobody umów i zasady proporcjonalności.

8 Zaskarżonym wyrokiem Sąd stwierdził nieważność spornej decyzji. Analizę Sądu można streścić w następujący sposób.

9 W pkt 126 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że „[sporna] decyzja jest obarczona błędem w ocenie, który ma ponadto oczywisty charakter. Z okoliczności sprawy wynika bowiem niezbicie, że aby osiągnąć cel [spornej] decyzji, dostępne były inne rozwiązania, mniej restrykcyjne niż bezterminowy zakaz zawierania transakcji między De Beers a Alrosą, że ich ustalenie nie przedstawiało szczególnej trudności technicznej i że Komisja nie była zwolniona z ich zbadania".

10 W pkt 128 omawianego wyroku Sąd zwrócił uwagę, że najwłaściwszym rozwiązaniem byłoby zakazanie stronom zawarcia jakiejkolwiek umowy umożliwiającej De Beers zarezerwowanie dla siebie całości, a nawet znacznej części produkcji Alrosy eksportowanej poza Wspólnotę Niepodległych Państw, bez konieczności zakazywania De Beers zakupu diamentów wyprodukowanych przez Alrosę.

11 W pkt 129 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że Komisja do tej pory nie wytłumaczyła, dlaczego wspólne zobowiązania nie uwzględniały zastrzeżeń wyrażonych w ramach jej wstępnej oceny. W pkt 132 wyroku Sąd doszedł do wniosku, że wspólne

zobowiązania, których uwzględnienie nie było obowiązkiem Komisji, stanowią jednak środek mniej restrykcyjny niż ten, który postanowiła uznać za wiążący.

12 W pkt 156 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że Alrosa słusznie podniosła z jednej strony, że zakaz wszelkich transakcji handlowych między nią i De Beers na czas nieokreślony w oczywisty sposób wykracza poza zakres konieczny do osiągnięcia zamierzonego celu, i z drugiej strony, że istniały inne proporcjonalne do tego celu rozwiązania. Sąd dodał, że zastosowanie procedury uznawania zaproponowanych przez dane przedsiębiorstwo zobowiązań za wiążące nie zwalniało Komisji z obowiązku stosowania zasady proporcjonalności zakładającego konkretne sprawdzenie skuteczności rozwiązań pośrednich. W związku z tym w pkt 157 wyroku Sąd uznał, że zarzut Alrosy dotyczący naruszenia art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 oraz zasady proporcjonalności jest zasadny oraz że należy stwierdzić nieważność spornej decyzji wyłącznie z tego względu.

13 Dodatkowo Sąd zbadał jednak zarzut Alrosy dotyczący naruszenia prawa do bycia wysłuchanym.

14 W pkt 176, 177, 186 i 187 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł, że ponieważ Alrosa była zaangażowana w dwa postępowania wszczęte przez Komisję w wyniku zgłoszenia jej umowy z De Beers, a postępowania prowadzone przez Komisję odpowiednio na podstawie art. 81 WE i 82 WE zawsze były faktycznie traktowane jako jedno postępowanie zarówno przez Komisję, jak i przez Alrosę oraz De Beers, powiązanie obydwu postępowań, a także fakt, że sporna decyzja wyraźnie wymienia Alrosę, powinny prowadzić do przyznania jej – w przypadku postępowania postrzeganego jako całość – praw przysługujących „przedsiębiorstwu, którego sprawa dotyczy" w rozumieniu rozporządzenia nr 1/2003, chociaż w dokładnym znaczeniu nie jest ona stroną postępowania dotyczącego art. 82 WE.

15 W pkt 191 zaskarżonego wyroku Sąd przypomniał, że poszanowanie prawa do obrony w każdym postępowaniu wszczętym przeciwko danej osobie, mogącym doprowadzić do wydania niekorzystnego dla niej aktu, stanowi podstawową zasadę prawa wspólnotowego, której przestrzeganie powinno być zagwarantowane nawet w przypadku braku jakichkolwiek uregulowań proceduralnych (wyrok z dnia 24 października 1996 r. w sprawie C-32/95 P Komisja przeciwko Lisrestal i in., Rec. s. I-5373, pkt 21).

16 Uznawszy, w pkt 195 zaskarżonego wyroku, że po otrzymaniu uwag stron trzecich Komisja miała bezsprzecznie prawo uznać, że zobowiązania zaproponowane przez strony nie odpowiadają zastrzeżeniom wyrażonym w ramach wstępnej oceny, w pkt 196 wyroku Sąd orzekł jednak, iż poszanowanie prawa do bycia wysłuchanym wymaga z jednej strony, aby w przypadku takim jak niniejszy przedsiębiorstwa, które zaproponowały zobowiązania, były informowane o istotnych elementach stanu faktycznego, na których Komisja się opiera, aby wymagać złożenia nowych zobowiązań, i z drugiej strony, aby mogły one wypowiedzieć się w tej kwestii. Tymczasem – w ocenie Sądu – w niniejszej sprawie Alrosa otrzymała jedynie krótką informację dotyczącą wniosków, jakie Komisja wyciągnęła z uwag stron trzecich. Sąd zwrócił bowiem uwagę, że podczas spotkania w dniu 27 października 2005 r. Komisja poinformowała ją jedynie, że uwagi stron trzecich dotyczyły głównie ryzyka wprowadzenia barier na rynku i ryzyka powstania kartelu między De Beers a Alrosą oraz że członek Komisji odpowiedzialny za sprawy konkurencji nakazał zespołowi zajmującemu się tą sprawą, aby nie akceptował wspólnych zobowiązań w ich pierwotnej wersji. Sąd wyjaśnił, że przy tej samej okazji Alrosa otrzymała skrót uwag stron trzecich i została poinformowana o zakresie zobowiązań, których Komisja oczekiwała od stron w związku z negatywnym wynikiem konsultacji ze stronami trzecimi. Obejmowały one zaprzestanie wszelkich stosunków począwszy od 2009 r. i nową propozycję zobowiązań na tej podstawie.

17 W pkt 201 zaskarżonego wyroku Sąd uznał, że wobec braku po stronie Alrosy możliwości skorzystania w pełni z prawa do bycia wysłuchanym w przedmiocie indywidualnych zobowiązań De Beers, ze względu na fakt, że uwagi stron trzecich zostały jej przekazane w tym samym czasie co fragment rzeczonych zobowiązań, Alrosa nie miała możliwości odpowiedzieć na nie w użyteczny sposób ani zaproponować nowych wspólnych zobowiązań wraz z De Beers.

18 W pkt 203 wyroku Sąd uznał, że w okolicznościach występujących w niniejszej sprawie Alrosa posiadała prawo do bycia wysłuchaną w kwestii zobowiązań, które Komisja zamierzała uznać za wiążące w ramach postępowania wszczętego na podstawie art. 82 WE, oraz że nie miała możliwości skorzystania w pełni z tego prawa.

Żądania stron przedstawione Trybunałowi

19 Komisja wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— ostateczne rozstrzygnięcie sprawy poprzez oddalenie skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej w sprawie T-170/06, oraz

— obciążenie Alrsoy kosztami poniesionymi przez nią w postępowaniu w sprawie T-170/06 i w niniejszym postępowaniu w przedmiocie odwołania.

20 Alrosa wnosi do Trybunału o:

— oddalenie odwołania;

— obciążenie Komisji sądowymi i pozasądowymi kosztami i wydatkami, które poniosła ona w związku z postępowaniem odwoławczym, oraz

— podjęcie takich innych środków, jakie Trybunał uzna za odpowiednie.

W przedmiocie odwołania

21 W uzasadnieniu odwołania Komisja podnosi dwa zarzuty. Zarzut pierwszy dotyczy naruszenia przez Sąd art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 oraz zasady proporcjonalności. Zarzut drugi dotyczy błędnej wykładni i błędnego zastosowania przez Sąd prawa do bycia wysłuchanym.

W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego naruszenia przez Sąd art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 oraz zasady proporcjonalności

22 Pierwszy zarzut Komisji składa się z dwóch części. W ramach części pierwszej Komisja utrzymuje, że Sąd błędnie zinterpretował i zastosował art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 oraz naruszył wynikające z tego przepisu wymogi dotyczące poszanowania zasady proporcjonalności.

23 W ramach części drugiej zarzutu pierwszego Komisja podnosi, że Sąd – badając kwestię proporcjonalności zobowiązań – błędnie zastosował wspomniany art. 9, dokonał błędnej wykładni art. 82 WE, przekroczył rzeczywisty zakres kontroli sądowej, zniekształcił treść spornej decyzji i okoliczności faktyczne, a także nie uzasadnił wystarczająco wyroku w odniesieniu do szeregu zagadnień.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu pierwszego, dotyczącej błędnej interpretacji przez Sąd wymogów poszanowania zasady proporcjonalności wynikających z art. 9 rozporządzenia nr 1/2003

— Argumentacja stron

24 W pierwszej kolejności Komisja podnosi, że w zaskarżonym wyroku Sąd nie docenił znaczenia podstawowych cech decyzji wydawanych na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, stawiając pod znakiem zapytania zastosowanie tego przepisu w przyszłości.

25 Przyznając, że zasada proporcjonalności ma zastosowanie do decyzji wydawanych na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, Komisja kwestionuje przedstawione w pkt 101 i 104 zaskarżonego wyroku stanowisko Sądu, zgodnie z którym analizy proporcjonalności decyzji przeprowadzane na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1/2003 i art. 9 tego rozporządzenia są zasadniczo identyczne. Podejście takie nie uwzględnia podstawowych różnic istniejących między dwoma omawianymi przepisami. W odróżnieniu od decyzji wydawanych na podstawie art. 7 rozporządzenia,

decyzje dotyczące zobowiązań podjętych na mocy art. 9 tego aktu nie stwierdzają bowiem naruszenia ani nie nakładają zobowiązania do jego zaprzestania. Artykuł 9 nie ogranicza się zatem do ograniczenia ciężaru dowodu w odniesieniu do kwestii stwierdzenia naruszenia.

26 Komisja podnosi, że w zaskarżonym wyroku Sąd ocenił znaczenie normatywne zasady proporcjonalności na podstawie sposobu, w jaki jest ona stosowana w ramach decyzji wydawanych na mocy art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, tak jakby zadanie polegające na wyważeniu interesów było takie samo, niezależnie od kontekstu normatywnego. Taka wykładnia zasady proporcjonalności pozbawiałaby art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 jego skuteczności (effet utile).

27 Ponadto Komisja zarzuca Sądowi to, że w pkt 103–105 zaskarżonego wyroku uznał, iż analiza proporcjonalności zobowiązań winna być przeprowadzana bez względu na to, że mają one charakter dobrowolny. Instytucja ta twierdzi, że art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 należy w każdym razie interpretować w ten sposób, iż oznacza on, że do przedsiębiorstwa, które zaproponowało zobowiązania, należy wybór sposobu, w jaki zamierza ono uwzględnić zastrzeżenia Komisji w dziedzinie konkurencji, i że musi ono liczyć się z tym, że zobowiązania te zostaną uznane za wiążące. Sąd nie wziął pod uwagę okoliczności, że zobowiązanie De Beers było wynikiem swobodnego wyboru przez tę spółkę sposobu, w jaki zamierzała ona uwzględnić zastrzeżenia Komisji.

28 Komisja twierdzi wreszcie, że dokonana przez Sąd wykładnia art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 może umniejszyć znaczenie przewidzianej w tym przepisie procedury, gdyż w zaskarżonym wyroku Sąd uznał, że Komisja powinna stwierdzić istnienie naruszenia, i to nawet w przypadku zastosowania omawianego art. 9.

29 Alrosa podnosi w tym względzie, że treść zasady proporcjonalności pozostaje niezmienna bez względu na charakter konkretnej sytuacji, nawet jeśli zakres kontroli sądowej przeprowadzanej w poszczególnych sprawach może się różnić. Według Alrosy Sąd postąpił zgodnie z utrwaloną praktyką orzeczniczą i postawił sobie pytanie, czy Komisja nie dysponowała innymi, rozsądnymi i mniej dotkliwymi rozwiązaniami, po czym uznał, że tak właśnie było.

30 Alrosa twierdzi, że w pkt 101 i 140 zaskarżonego wyroku Sąd nie zażądał od Komisji porównania zaproponowanych zobowiązań ze środkami, jakie mogłyby zostać podjęte w ramach hipotetycznej decyzji wydanej na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, ale uniemożliwił jej przyjęcie nieproporcjonalnego rozwiązania wyłącznie dlatego, że w ramach procedury wszczętej na podstawie art. 9 rozporządzenia Komisja nie jest zobowiązana do udowodnienia, że zaistniało naruszenie. Według Alrosy w zaskarżonym wyroku wskazano w rzeczywistości, że w świetle realizowanego celu oczywiście nieproporcjonalne było żądanie od De Beers, na podstawie art. 7 rozporządzenia, aby zaprzestała wszelkich bezpośrednich bądź pośrednich stosunków handlowych z Alrosą. Wbrew twierdzeniom Komisji z poczynionego przez Sąd odesłania do art. 7 nie należy wyciągać wniosku, że we wszystkich sprawach, w których w grę wchodzi art. 9 rozporządzenia, Komisja winna przeprowadzać równoległą i hipotetyczną procedurę określoną w art. 7.

31 Alrosa twierdzi, że skoro decyzja Komisji wydana w procedurze wszczętej na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1/2003 jest oczywiście nieproporcjonalna i skoro można stwierdzić stosowne naruszenie, to – wnioskując a fortiori – decyzja ta miałaby taki charakter również w przypadku, gdyby wydano ją na podstawie art. 9 rozporządzenia, przynajmniej wówczas, gdy – tak jak w rozpatrywanej sytuacji – zatwierdzenie zobowiązań podjętych na podstawie art. 9 miałoby szkodliwe konsekwencje dla będącego stroną postępowań przedsiębiorstwa, które zobowiązań tych nie akceptuje.

32 Według Alrosy Sąd nie ograniczył uprawnień Komisji, jakie wywodzi ona z art. 9 rozporządzenia nr 1/2003. Zachodząca po stronie tej instytucji konieczność uwzględnienia mniej dotkliwych rozwiązań alternatywnych i odrzucenia zobowiązań, które nie mogą doprowadzić do uwzględnienia jej zastrzeżeń, nie stanowi nieprzezwyciężalnej przeszkody w realizacji jej misji.

33 Alrosa utrzymuje, iż została wykluczona z negocjacji dotyczących możliwości podjęcia zobowiązań alternatywnych. Dobrowolny charakter indywidualnych zobowiązań De Beers nie powinien był mieć wpływu na analizę proporcjonalności zobowiązań zatwierdzonych przez Komisję, w zakresie, w jakim zobowiązania te miały wpływ na sytuację Alrosy.

— Ocena Trybunału

34 Z art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 wynika, że Komisja może – jeśli zamierza przyjąć decyzję nakazującą zaprzestania naruszenia – uczynić zobowiązania zaproponowane przez zainteresowane przedsiębiorstwa wiążącymi, jeżeli uwzględniają one zastrzeżenia w dziedzinie konkurencji wyrażone we wstępnej fazie rozpatrywania sprawy.

35 Chodzi tu o nowy mechanizm, wprowadzony w rozporządzeniu nr 1/2003 i mający na celu zapewnienie skutecznego stosowania reguł konkurencji przewidzianych w traktacie WE, dzięki przyjmowaniu decyzji czyniących wiążącymi zobowiązania zaproponowane przez strony i uznane przez Komisję za umożliwiające szybsze rozwiązanie wskazanych przez nią problemów w dziedzinie konkurencji, zamiast uciekania się do rozwiązania, jakim jest formalne stwierdzenie naruszenia. Ściślej rzecz

biorąc, art. 9 omawianego rozporządzenia inspirowany jest względami ekonomii procesowej i umożliwia przedsiębiorcom pełne uczestnictwo w procedurze, polegające na proponowaniu rozwiązań, które wydają się im najbardziej właściwe i adekwatne do uwzględnienia wskazanych zastrzeżeń Komisji.

36 Jak wskazały strony oraz rzecznik generalna w pkt 42 przedstawionej opinii, co prawda w przeciwieństwie do art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, w art. 9 tego aktu brak jest wyraźnej wzmianki o proporcjonalności, ale jako ogólna zasada prawa Unii zasada proporcjonalności stanowi kryterium zgodności z prawem wszelkich działań organów Unii, włącznie z decyzjami Komisji działającej w charakterze organu ochrony konkurencji.

37 Wobec tego, w ramach badania działań podejmowanych przez Komisję, czy to w kontekście art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, czy też w kontekście art. 9 tego aktu, zawsze powstaje pytanie, po pierwsze, jaki jest zakres i jakie są dokładne granice zobowiązań będących rezultatem poszanowania tej zasady, a po drugie, jakie są granice przeprowadzanej kontroli sądowej.

38 Tak więc konkretne cechy mechanizmów przewidzianych w art. 7 i 9 rozporządzenia nr 1/2003 i działania, których podjęcie umożliwia każdy z tych przepisów rozporządzenia, są różne, co oznacza, że ciążący na Komisji obowiązek zapewnienia poszanowania zasady proporcjonalności ma inny zakres i treść, w zależności od tego, czy rozważany jest on w kontekście pierwszego, czy drugiego z omawianych przepisów.

39 Artykuł 7 rozporządzenia nr 1/2003 wyraźnie określa zakres zastosowania zasady proporcjonalności w sytuacjach objętych przedmiotem jego regulacji. Otóż na mocy z art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 Komisja może użyć wobec zainteresowanych przedsiębiorstw środków zaradczych o charakterze behawioralnym lub

strukturalnym, proporcjonalnych do popełnionego naruszenia i koniecznych do jego skutecznego zakończenia.

40 Z kolei art. 9 omawianego rozporządzenia przewiduje jedynie, że w ramach procedury wszczętej na podstawie tego przepisu – jak wynika z motywu 13 tego aktu – Komisja jest zwolniona z obowiązku stwierdzania i dokonywania kwalifikacji naruszenia, a jej rola ogranicza się do zbadania i ewentualnego zatwierdzenia zobowiązań zaproponowanych przez zainteresowane przedsiębiorstwa, w świetle problemów, jakie instytucja ta zasygnalizowała we wstępnej fazie rozpatrywania sprawy i przy uwzględnieniu realizowanych przez nią celów.

41 Urzeczywistnianie przez Komisję zasady proporcjonalności w kontekście art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 ogranicza się do weryfikacji, czy rozpatrywane zobowiązania uwzględniają zastrzeżenia, o których instytucja ta poinformowała zainteresowane przedsiębiorstwa, i czy przedsiębiorstwa te nie zaproponowały zobowiązań mniej dotkliwych, które uwzględniałyby wskazane zastrzeżenia w równie adekwatny sposób. Przy dokonywaniu takiej weryfikacji Komisja powinna jednak wziąć pod uwagę interesy osób trzecich.

42 Kontrola sądowa dotyczy z kolei jedynie kwestii, czy ocena, której dokonała Komisja, nie jest oczywiście błędna.

43 W zaskarżonym wyroku Sąd przyjął jednak założenie, że stosowanie zasady proporcjonalności wywołuje identyczne skutki zarówno w odniesieniu do decyzji wydanych na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, jak i w odniesieniu do decyzji przyjętych na podstawie art. 9 tego aktu.

44 W pkt 101 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł w szczególności, że byłoby sprzeczne z systematyką rozporządzenia nr 1/2003, gdyby decyzja, która zgodnie z art. 7 ust. 1 omawianego rozporządzenia byłaby postrzegana jako nieproporcjonalna do stwierdzonego naruszenia, mogła zostać podjęta w wyniku procedury przewidzianej w art. 9 ust. 1 rozporządzenia, w postaci zobowiązania uznanego za wiążące.

45 Twierdzenie to jest błędne.

46 Jak wskazano już w pkt 38 niniejszego wyroku, oba te przepisy rozporządzenia nr 1/2003 służą realizacji odrębnych celów, z których jednym jest położenie kresu stwierdzonemu naruszeniu, a drugim – uwzględnienie zastrzeżeń Komisji sformułowanych we wstępnej fazie rozpatrywania sprawy.

47 Nic nie uzasadnia zatem twierdzenia, że środek, który mógłby zostać zastosowany w ramach art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, winien służyć jako punkt odniesienia przy ocenie zakresu zobowiązań przyjętych na podstawie art. 9 rozporządzenia i że wszelkie działania inne niż stosowanie tego środka należy automatycznie uznać za nieproporcjonalne. Tak więc nawet jeśli zasada proporcjonalności ma zastosowanie do decyzji wydanych na podstawie obu tych przepisów, to jej zastosowanie jest jednak odmienne, w zależności od tego, który z nich wchodzi w grę.

48 Przedsiębiorstwa proponujące zobowiązania na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 świadomie akceptują okoliczność, że ich ustępstwa mogą wykraczać poza zakres, który Komisja mogłaby sama wyznaczyć w decyzji wydanej zgodnie z art. 7 rozporządzenia, po przeprowadzeniu pogłębionej analizy. Zamknięcie postępowania w sprawie naruszenia wszczętego wobec tych przedsiębiorstw umożliwia im natomiast uniknięcie skutków stwierdzenia naruszenia prawa konkurencji i ewentualnego nałożenia grzywny.

49 Ponadto okoliczność, że indywidualne zobowiązania zaproponowane przez dane przedsiębiorstwo zostały przez Komisję uznane za wiążące, nie oznacza, że inne przedsiębiorstwa pozbawione są możliwości ochrony swych ewentualnych praw wynikających ze stosunków z tymże przedsiębiorstwem.

50 Należy zatem uznać, że Komisja zasadnie utrzymuje, iż w zaskarżonym wyroku Sąd błędnie uznał, że w odniesieniu do decyzji wydawanych na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 stosowanie zasady proporcjonalności winno być oceniane w taki sam sposób, jak przy badaniu decyzji wydawanych na podstawie art. 7 tego rozporządzenia, pomimo odmiennej logiki obu tych przepisów.

W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego, dotyczącej błędnego zastosowania przez Sąd zasady proporcjonalności

— Argumentacja stron

51 W ramach części drugiej zarzutu pierwszego Komisja kwestionuje między innymi sformułowany przez Sąd wniosek, że skoro zaproponowane wspólne zobowiązania były wystarczające do uwzględnienia jej zastrzeżeń, to instytucja ta powinna była je zaakceptować. Komisja twierdzi, że Sąd podważył w ten sposób zakres uznania, jaki przysługuje jej w omawianej dziedzinie.

52 Komisja utrzymuje w szczególności, że w zaskarżonym wyroku nie uwzględniono uwag zebranych podczas konsultacji publicznych przeprowadzonych na podstawie art. 27 ust. 4 rozporządzenia nr 1/2003, z których jasno wynika, że w ocenie różnych zainteresowanych stron trzecich zaproponowane wspólne zobowiązania – oraz zaproponowany próg 275 mln USD – nie wystarczały do uwzględnienia zastrzeżeń w dziedzinie konkurencji, wyrażonych w komunikacie wystosowanym na podstawie art. 27 ust. 4, oraz że przyjęcie tych zobowiązań wzmocniłoby kontrolę nad rynkiem sprawowaną przez De Beers. Dwie spośród uwag przedstawionych przez osoby trzecie zawierały w szczególności wyjaśnienia co do tego, w jaki sposób ciągłe zakupy znacznych ilości diamentów umożliwiły spółce De Beers utrzymanie roli „lidera rynku" („market maker") w zakresie przewyższającym wartość jej własnej produkcji.

53 Komisja zarzuca Sądowi, iż w pkt 136 zaskarżonego wyroku uznał, że pomimo negatywnych wyników konsultacji publicznych wspólne zobowiązania były wystarczające do uwzględnienia zastrzeżeń Komisji. Wyniki rzeczonych konsultacji powinny były doprowadzić Sąd do wniosku, że ma on do czynienia z dziedziną relatywnie złożoną, w ramach której Komisja dysponuje szerokim, a przynajmniej pewnym zakresem uznania.

54 Komisja utrzymuje nadto, że napotkała na znaczne trudności przy ustalaniu progu sprzedaży, który uwzględniałby jej zastrzeżenia w dziedzinie konkurencji, zważywszy że wyniki konsultacji publicznych były w znacznej mierze negatywne. Według Komisji trudności te wynikały w szczególności stąd, że próg ten, niezależnie od jego wysokości, podlega na przestrzeni roku wahaniom odzwierciedlającym zmiany warunków rynkowych. Jednakże w pkt 125 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że Komisja przyznała, iż nie przeprowadziła złożonej analizy ekonomicznej, zaś w pkt 126 wyroku uznał, że w każdym razie trudności takie nie istniały.

55 Komisja twierdzi, że jej argumenty zostały w znacznej mierze wypaczone. Z akt sprawy wynika bowiem wyraźnie, że nie dała ona nigdy do zrozumienia, jakoby nie podjęła żadnych działań zmierzających do wyznaczenia odpowiedniego progu liczbowego.

Komisja wyjaśniła, że po przeprowadzeniu analizy ekonomicznej nie była w stanie określić dokładnego poziomu sprzedaży, który na pewno uwzględniałby wszystkie zastrzeżenia w dziedzinie konkurencji. Wobec tego zaakceptowała ona zobowiązanie, którego wykonanie pozwoliłoby jej zaoszczędzić czas, jaki byłby potrzebny na przeprowadzenie złożonego dochodzenia.

56 Z kolei Alrosa zarzuca Komisji, że postąpiła oportunistycznie, zważywszy że wzięcie pod uwagę rozwiązań alternatywnych, czyli np. uzgodnienia pułapu ograniczającego wysokość jej sprzedaży na rzecz De Beers, opóźniłoby postępowanie. Alrosa twierdzi, że stanowisko Komisji najwyraźniej świadczy o tym, że z jednej strony rozstrzygnięcie tej sprawy było pilne, a Komisja nie dysponowała czasem wystarczającym do ustalenia, czy któreś z alternatywnych rozwiązań zaproponowanych przez Alrosę mogło uwzględniać jej zastrzeżenia, a z drugiej strony że zaproponowane środki były skomplikowane i trudne do przeanalizowania. Alrosa twierdzi jednak, iż w rzeczywistości tak nie było.

57 Alrosa utrzymuje, że jako rozwiązanie alternatywne do całkowitego i ciągłego zakazu wszelkiej sprzedaży diamentów spółce De Beers zaproponowała ona stopniowe obniżanie wielkości tej sprzedaży, a następnie ograniczenie jej poziomu do kwoty rocznej uzgodnionej z Komisją. Ponadto Alrosa zaproponowała, aby pozostawić po jej stronie uprawnienie do sprzedaży surowca diamentowego w drodze aukcji oferentowi, który zaproponuje najwyższą cenę i którym mogłaby być także De Beers, jednak propozycja ta została odrzucona przez Komisję.

58 Alrosa twierdzi także, iż w zaskarżonym wyroku Sąd nie sugeruje wcale, że przy ocenie potencjalnych rozwiązań Komisja powinna postępować z naukową precyzją. Wręcz przeciwnie, Sąd wyraźnie uznał, że Komisji należy przyznać pewien zakres uznania w odniesieniu do oceny zasady proporcjonalności, zastrzegając przy tym, że takie dyskrecjonalne uprawnienia Komisji nie powinny być nieograniczone, gdyż miałoby to negatywne konsekwencje dla stron trzecich.

— Ocena Trybunału

59 Należy przypomnieć, że Komisja zbadała wspólne zobowiązania po wezwaniu stron trzecich do przedstawienia uwag i po stwierdzeniu, że wynik tych konsultacji był negatywny. Na tej podstawie uznała, że zaproponowane zobowiązania nie są wystarczające.

60 W celu ustosunkowania się do zarzutu Komisji oraz oceny, czy rzeczywiście – jak utrzymuje ta instytucja – Sąd naruszył zakres uznania przysługujący jej w ramach zatwierdzania zobowiązań na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, należy przede wszystkim uściślić, jak szeroki jest ów zakres uznania.

61 Zważywszy, że Komisja nie ma obowiązku poszukiwania z własnej inicjatywy rozwiązań mniej restrykcyjnych lub bardziej umiarkowanych niż zobowiązania, które zostały jej zaproponowane – jak wskazano w pkt 40 i 41 niniejszego wyroku – jedynym obowiązkiem, jaki w tej sytuacji ciąży na niej w odniesieniu do kwestii analizy proporcjonalności zobowiązań, jest obowiązek weryfikacji, czy wspólne zobowiązania przedstawione w ramach postępowania wszczętego na podstawie art. 81 WE są wystarczające do uwzględnienia jej zastrzeżeń wskazanych w ramach postępowania na podstawie art. 82 WE.

62 Jak stwierdziła rzecznik generalna w pkt 80 i nast. przedstawionej opinii, po uwzględnieniu wyników przeprowadzonych na rynku konsultacji Komisja doszła do wniosku, że wspólne zobowiązania nie są odpowiednie dla wyeliminowania zidentyfikowanych przez nią problemów dotyczących konkurencji.

63 Sąd mógłby orzec, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie, jedynie w sytuacji, w której stwierdziłby, że wniosek Komisji jest z całą pewnością bezzasadny w świetle poczynionych przez nią ustaleń faktycznych.

64 Jednakże Sąd nie stwierdził wcale takiego stanu rzeczy.

65 W pkt 128 i 129, a także w pkt 137–153 przeanalizował natomiast inne, mniej dotkliwe rozwiązania z punktu widzenia zastosowania zasady proporcjonalności, w tym możliwość modyfikacji wspólnych zobowiązań.

66 W pkt 129–136 tego wyroku Sąd przedstawił swą własną, odmienną ocenę kwestii zdatności wspólnych zobowiązań do wyeliminowania zidentyfikowanych przez Komisję problemów dotyczących konkurencji, po czym w pkt 154 wyroku uznał, że w niniejszej sprawie istniały rozwiązania alternatywne, mniej restrykcyjne dla przedsiębiorstw niż całkowity zakaz transakcji.

67 Przy tej okazji Sąd przedstawił swą własną ocenę złożonych okoliczności ekonomicznych, a tym samym zastąpił swą własną oceną ocenę Komisji, naruszając w ten sposób jej zakres uznania, zamiast dokonać kontroli zgodności z prawem oceny Komisji.

68 Za uchyleniem zaskarżonego wyroku przemawia już samo popełnienie przez Sąd tego błędu.

69 Wobec powyższego nie zachodzi konieczność badania pozostałych argumentów przedstawionych przez Komisję w uzasadnieniu części drugiej zarzutu pierwszego.

W przedmiocie zarzutu dotyczącego błędnej wykładni i błędnego zastosowania przez Sąd prawa do bycia wysłuchanym

W przedmiocie dopuszczalności

70 Alrosa twierdzi, że argumenty Komisji dotyczące naruszeń prawa, których dopuścił się Sąd przy ocenie prawa do obrony, są bezskuteczne, gdyż odnoszą się one do fragmentu wyroku, w którym zawarta jest jedynie argumentacja dodatkowa.

71 Przytoczone argumenty Alrosy należy oddalić. Nawet jeśli stosowna część uzasadnienia Sądu pełni rolę argumentacji dodatkowej, to jednak stanowi ona – jak wskazała rzecznik generalna w pkt 135 opinii – niezależny filar wyroku, na którym opiera się stwierdzenie nieważności spornej decyzji, co wynika jasno z pkt 204 wyroku. Oznacza to, że orzecznictwo, na podstawie którego Trybunał na wstępie oddala zarzuty skierowane przeciwko dodatkowym fragmentom wyroku Sądu, ze względu na to, że nie mogą one stanowić podstawy jego uchylenia, nie ma zastosowania do rozpatrywanego zarzutu.

Co do istoty

72 W ramach zarzutu drugiego Komisja podnosi następujące cztery argumenty:

— twierdzenie Sądu, że naruszono prawo Alrosy do bycia wysłuchaną, nie jest uzasadnione;

— Sąd orzekł ultra petita i naruszył prawo do rzetelnego procesu;

— Sąd błędnie zinterpretował zakres prawa Alrosy do bycia wysłuchaną;

— Sąd naruszył prawo, uznając, że zarzut Alrosy dotyczący naruszenia prawa do bycia wysłuchaną jest zasadny, mimo iż nie stwierdził jasno, że domniemane naruszenie miało wpływ na rozstrzygnięcie sporu.

73 W pierwszej kolejności należy zbadać argumenty Komisji dotyczące dokonanej przez Sąd oceny zakresu prawa Alrosy do bycia wysłuchaną.

— Argumentacja stron

74 Komisja twierdzi, że przekazanie – podczas spotkania w dniu 27 października 2005 r. – skrótu uwag przedstawionych przez osoby trzecie w ramach konsultacji rynkowych umożliwiło zapewnienie prawa do obrony, na które powołuje się Alrosa. Przyznanie Alrosie możliwości wypowiedzenia się na temat indywidualnych zobowiązań De Beers oraz uwag osób trzecich nie jest według Komisji obligatoryjne, ponieważ instytucja ta jasno dała do zrozumienia, że wspólne zobowiązania zostały odrzucone, do czego była w pełni uprawniona, jako że żadna propozycja zobowiązania nie była dla niej wiążąca. Komisja podkreśla, że jest ona uprawniona do odrzucenia propozycji zobowiązania w dowolnej chwili.

75 Ponadto według Komisji kwestia jednostronnych zobowiązań samej Alrosy nigdy nie powstała, gdyż Komisja wszczęła tylko dwa odrębne postępowania – jedno przeciwko samej De Beers, na podstawie art. 82 WE, a drugie przeciwko De Beers i Alrosie, na podstawie art. 81 WE. Komisja twierdzi, że skoro jedynie De Beers zaproponowała jednostronne zobowiązania po spotkaniu odbytym w dniu 27 października 2005 r., uwzględniając w ten sposób zastrzeżenia dotyczące art. 82 WE, to nie istniał żaden powód, dla którego Alrosa miałaby przystąpić do negocjacji prowadzonych z De Beers, ani dla którego należałoby jej dostarczyć kopie zobowiązania zaproponowanego przez De Beers, co jednak Komisja uczyniła, umożliwiając Alrosie przedstawienie uwag.

76 Komisja podkreśla, że odrzucenie wspólnych zobowiązań nie stanowi ani czynności podlegającej zaskarżeniu, ani decyzji Komisji, ani nawet środka mogącego wpłynąć na sytuację prawną strony. Żadna ze stron, których dotyczy postępowanie w sprawie naruszenia wszczęte wyłącznie na podstawie art. 81 WE w odniesieniu do Alrosy, nie była uprawniona do uznania jej propozycji zobowiązania za zatwierdzoną bądź odrzuconą, i to ze szczególnych powodów. Według tej instytucji nie istnieje także prawo do wypowiadania się na temat propozycji zobowiązania przedstawionej przez inną stronę.

77 Ponadto Komisja utrzymuje, iż w zaskarżonym wyroku Sąd przyjął założenie, że w ramach postępowania postrzeganego jako całość Alrosie należy przyznać prawa odpowiadające prawom przysługującym „przedsiębiorstwu, którego sprawa dotyczy" w rozumieniu rozporządzenia nr 1/2003.

78 Tymczasem z samego brzmienia art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 jasno wynika, że termin „przedsiębiorstwo, którego sprawa dotyczy" odnosi się do przedsiębiorstw, które dopuściły się naruszenia art. 81 WE lub 82 WE, względnie przedsiębiorstw, przeciwko którym Komisja zamierza skierować decyzję formułującą zastrzeżenia dotyczące takiego naruszenia. Spółka zawierająca umowę z przedsiębiorstwem, które nadużywa swej pozycji dominującej, nie zyskuje statusu „współsprawcy" naruszenia art. 82 WE, ani też statusu „przedsiębiorstwa, którego sprawa dotyczy" w kontekście tego artykułu.

79 Tak więc, według Komisji, wyraźne rozróżnienie statusu „przedsiębiorstwa, którego sprawa dotyczy" od statusu zainteresowanej strony trzeciej świadczy o tym, że „połączenie" procedur wszczętych na podstawie art. 81WE i art. 82 WE nie może prowadzić do uzyskania przez zainteresowaną stronę trzecią statusu „przedsiębiorstwa, którego sprawa dotyczy". Komisja twierdzi zatem, że nawet jeśli Alrosa miała prawo – jako zainteresowana strona trzecia – do przekazania swego stanowiska na temat propozycji indywidualnych zobowiązań De Beers, to nie była ona jednak uprawniona do odsuwania w czasie decyzji dotyczącej tych zobowiązań do chwili, w której uzyskałaby sposobność przedstawienia uwag w przedmiocie odrzucenia wspólnych zobowiązań.

80 Gdyby przyjąć założenie, że pod uwagę wzięto rzekome połączenie procedur wszczętych na podstawie art. 81 WE i 82 WE, a nawet gdyby uznać, że wszczęto tylko „jedną procedurę", okoliczności te i tak nie wystarczyłyby do rozszerzenia praw proceduralnych Alrosy. Nawet przedsiębiorstwa, których dotyczy postępowanie wszczęte na podstawie art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, nie mogą domagać się, by ich zobowiązania uznano za wiążące.

81 Alrosa podnosi w tym względzie, że jej podstawowy argument, który Sąd uwzględnił w pkt 194 i 196 zaskarżonego wyroku, dotyczył okoliczności, że w spornej decyzji Komisja nie mogła definitywnie zakazać jej wszelkiej sprzedaży surowca diamentowego spółce De Beers, gdyż decyzja taka miała skutek równoważny z decyzją wydaną na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, z tym że na żadnym z etapów postępowania, które doprowadziło do jej wydania, Alrosa nie została nawet wysłuchana.

82 Alrosa utrzymuje, iż Sąd uznał, że postępowania prowadzone przez Komisję na podstawie art. 81 WE i art. 82 WE faktycznie były zawsze traktowane jako jedna procedura, zarówno przez Komisję, jak i przez nią samą i De Beers. Według niej oczywiste jest to, że Komisja nie wszczęła dwóch odrębnych postępowań, lecz jedno postępowanie zintegrowane, które dotyczyło jednego zbioru okoliczności faktycznych i którego podstawą był art. 81 WE – w zakresie, w jakim prowadzone ono było przeciwko niej i De Beers – oraz art. 82 WE – w zakresie, w jakim skierowane było przeciwko samej De Beers.

83 Alrosa twierdzi, że Sąd mógł odrzucić argument Komisji choćby ze względu na to, że wydanie spornej decyzji, wprowadzającej trwały zakaz wszelkiej sprzedaży diamentów spółce De Beers, wymagało przyznania Alrosie wszystkich praw, jakie przysługiwać winny adresatowi tego rodzaju decyzji.

84 Alrosa podnosi, iż przyjmując założenie, że możliwe było uznanie jej po prostu za stronę trzecią, której sporna decyzja dotyczy w sposób „bezpośredni" i „niekorzystny", to i tak Komisja winna była poinformować ją o przyczynach odrzucenia wspólnych zobowiązań oraz umożliwić jej przedstawienie uwag w przedmiocie tego odrzucenia, a także w przedmiocie propozycji jednostronnej, która doprowadziła do trwałego zakazu wszelkiej sprzedaży surowca diamentowego spółce De Beers.

— Ocena Trybunału

85 W zaskarżonym wyroku Trybunał oparł się na przesłance, że w okolicznościach niniejszej sprawy, przede wszystkim ze względu na fakt, że postępowania prowadzone przez Komisję na podstawie art. 81 WE i art. 82 WE faktycznie były zawsze traktowane jako jedna procedura, zarówno przez Komisję, jak i przez Alrosę i De Beers, Alrosie należy przyznać prawa odpowiadające prawom przysługującym „przedsiębiorstwu, którego sprawa dotyczy" w rozumieniu rozporządzenia nr 1/2003, mimo że sensu stricto nie miałaby ona statusu „przedsiębiorstwa, którego sprawa dotyczy" w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 82 WE.

86 Uznawszy w pkt 195 zaskarżonego wyroku, że po otrzymaniu uwag stron trzecich Komisja miała bezsprzecznie prawo uznać, że zobowiązania zaproponowane przez strony nie odpowiadają zastrzeżeniom wyrażonym w ramach wstępnej oceny, w pkt 196 wyroku Sąd orzekł jednak, iż poszanowanie prawa do bycia wysłuchanym wymaga z jednej strony, aby w przypadku takim jak niniejszy przedsiębiorstwa, które zaproponowały zobowiązania, były informowane o istotnych elementach stanu faktycznego, na których Komisja się opiera, aby wymagać złożenia nowych zobowiązań, i z drugiej strony, aby mogły one wypowiedzieć się w tej kwestii. Tymczasem w niniejszej sprawie Alrosie udostępniono jedynie skrótową informację na temat wniosków, jakie Komisja wyciągnęła z uwag przedstawionych przez strony trzecie. W szczególności podczas spotkania w dniu 27 października 2005 r. Alrosa otrzymała skrót uwag osób trzecich i została poinformowana o treści zobowiązań, których podjęcia Komisja oczekiwała od stron wobec negatywnego wyniku konsultacji z osobami trzecimi, a mianowicie zaprzestania wszelkich stosunków handlowych począwszy od 2009 r. i przedstawienia na tej podstawie nowej propozycji zobowiązań.

87 W pkt 201 zaskarżonego wyroku Sąd uznał, że Alrosie nie umożliwiono pełnego skorzystania z prawa do bycia wysłuchaną co do kwestii indywidualnych zobowiązań De Beers, gdyż uwagi stron trzecich zostały jej przekazane w tym samym czasie co

fragment indywidualnych zobowiązań De Beers, w związku z czym nie miała możliwości odpowiedzieć na nie w użyteczny sposób ani zaproponować nowych wspólnych zobowiązań wraz z De Beers.

88 W tym względzie należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie Komisja wszczęła dwa postępowania, tj. postępowanie na podstawie art. 81 WE dotyczące zachowania De Beers i Alrosy na rynku surowca diamentowego oraz postępowanie na podstawie art. 82 WE dotyczące jednostronnych praktyk De Beers. W ramach tych dwóch postępowań wystosowano dwa odrębne pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, skierowane odpowiednio do De Beers i Alrosy. Oznacza to, że Alrosa mogła mieć status „przedsiębiorstwa, którego sprawa dotyczy" jedynie w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 81 WE, w którym nie wydano żadnej decyzji. W tym kontekście Alrosa nie może zatem powoływać się na prawa proceduralne zastrzeżone na rzecz stron postępowania dotyczącego zobowiązań indywidualnych, gdyż zobowiązania te zostały zaproponowane przez De Beers w ramach postępowania administracyjnego dotyczącego stosowania art. 82 WE, prowadzonego w sprawie o sygnaturze COMP/E-2/38.381, które zostało zakończone wydaniem spornej decyzji.

89 Jak stwierdziła bowiem rzecznik generalna w pkt 176 i 177 opinii, jedynie gdyby okazało się, że Komisja bez merytorycznego powodu wszczęła dwa różne postępowania w przedmiocie jednego stanu faktycznego, to Alrosie należałoby przyznać, w ramach postępowania wszczętego na podstawie art. 82 WE, prawa przysługujące podmiotom, których sprawa dotyczy. Jednakże Sąd nie stwierdził w niniejszym przypadku takiego nadużycia władzy przez Komisję, zresztą nie miał ku temu żadnych podstaw. Prowadzenie dwóch różnych postępowań administracyjnych mających dwie różne podstawy prawa materialnego – odpowiednio art. 81 WE i art. 82 WE – było bowiem merytorycznie uzasadnione. Jeśli chodzi o postępowanie wszczęte na podstawie art. 82 WE, tylko De Beers jako przedsiębiorstwo, co do którego sądzi się, że zajmuje ono pozycję dominującą na rynku mogło być adresatem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i kończącej to postępowanie decyzji Komisji.

90 Wobec tego przedsiębiorstwo będące stroną trzecią, które uważa, że dotyczy go decyzja wydana na podstawie art. 7 lub 9 rozporządzenia nr 1/2003 może dochodzić swych praw, wnosząc skargę na taką decyzję. Jednakże nie oznacza to, że przedsiębiorstwo takie – będąc w sytuacji, w której znajduje się Alrosa – uzyskuje status „strony" w rozumieniu art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.

91 Jak stwierdziła rzecznik generalny w pkt 175 opinii, w postępowaniu na podstawie art. 82 WE, które zostało zakończone w drodze przyjęcia spornej decyzji Alrosie przysługiwały jedynie mniej daleko idące prawa zainteresowanej strony trzeciej.

92 Należy również zaznaczyć, że analiza Sądu oparta jest na błędnym założeniu, że Komisja była zobowiązana do dostarczenia Alrosie szczegółowego wyjaśnienia, dlaczego uwagi osób trzecich skłoniły ją do zmiany stanowiska co do oceny charakteru wspólnych zobowiązań, tak aby umożliwić jej zaproponowanie wraz z De Beers nowych wspólnych zobowiązań.

93 W tym względzie Sąd orzekł z jednej strony, w pkt 196 zaskarżonego wyroku, że Alrosa otrzymała jedynie krótką informację dotyczącą wniosków, jakie Komisja wyciągnęła z uwag stron trzecich, a z drugiej strony w pkt 201 wyroku uznał, że jawną wersję uwag osób trzecich przekazano Alrosie zbyt późno, tj. w tym samym czasie co fragment indywidualnych zobowiązań De Beers, w związku z czym nie miała możliwości odpowiedzieć na nie w użyteczny sposób ani zaproponować nowych zobowiązań wspólnie z De Beers.

94 Należy jednak stwierdzić, że akceptacja przez Komisję indywidualnych zobowiązań De Beers nie była uzależniona od stanowiska Alrosy ani żadnego innego przedsiębiorstwa. Z art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 wynika, że Komisja dysponuje szerokim zakresem uznania przy podejmowaniu decyzji, czy daną propozycję zobowiązania uznać za wiążącą czy ją odrzucić.

95 Z powyższych rozważań wynika, że drugi zarzut odwołania jest również zasadny, gdyż z jednej strony Sąd dokonał błędnej wykładni terminu „przedsiębiorstwo, którego sprawa dotyczy" w rozumieniu rozporządzenia nr 1/2003, porównując sytuację prawną Alrosy w postępowaniu dotyczącym zobowiązań indywidualnych z sytuacją De Beers, a z drugiej strony Sąd błędnie założył, że Komisja była zobowiązana uzasadnić odrzucenie wspólnych zobowiązań i zaoferować Alrosie możliwość zaproponowania nowych zobowiązań wspólnie z De Beers.

96 Nie zachodzi zatem potrzeba analizowania pozostałych argumentów przedstawionych przez Komisję w ramach zarzutu drugiego.

97 Wobec powyższego zaskarżony wyrok należy uchylić.

W przedmiocie skargi wniesionej w postępowaniu pierwszej instancji

98 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.

99 Ponieważ stan postępowania na to pozwala, należy rozpoznać co do istoty skargę Alrosy zmierzającą do stwierdzenia nieważności spornej decyzji.

100 W uzasadnieniu skargi Alrosa podniosła przed Sądem trzy zarzuty dotyczące, po pierwsze, naruszenia prawa do bycia wysłuchanym, po drugie, braku uwzględnienia w decyzji art. 9 rozporządzenia nr 1/2003 zakazującego nakładania, zwłaszcza bezterminowo, na przedsiębiorstwo zobowiązań, których nie podjęło ono dobrowolnie, a po trzecie, zbytniego ciężaru zobowiązań uznanych za wiążące, co stanowi naruszenie art. 9 tego rozporządzenia, art. 82 WE oraz zasady swobody zawierania umów i zasady proporcjonalności.

Argumentacja stron

101 W pierwszej kolejności Alrosa podnosi, że w spornej decyzji naruszono jej prawo do bycia wysłuchaną, stanowiące podstawową zasadę prawa Unii wielokrotnie potwierdzoną przez Trybunał, która to zasada w sprawach z zakresu konkurencji wymaga, aby Komisja poinformowała przedsiębiorstwo, którego sprawa dotyczy, o sformułowanych względem niego zarzutach oraz aby przedsiębiorstwu temu zapewniono możliwość ustosunkowania się do nich. Tymczasem Komisja sformułowała „nowe istotne zastrzeżenia" dopiero po otrzymaniu uwag osób trzecich. Zmianę stanowiska Komisji tłumaczy jedynie przeprowadzenie przez Dyrekcję Generalną ds. Konkurencji „własnej analizy", w odniesieniu do której Komisja nie zapewniła Alrosie prawa do bycia wysłuchaną.

102 Okoliczność, że Alrosa nie była formalnie stroną postępowania wszczętego na podstawie art. 82 WE, nie pozbawia jej prawa do bycia wysłuchaną, gdyż w piśmie z dnia 8 lutego 2006 r. wskazana dyrekcja generalna przyznała, że wyjątkowe okoliczności

uzasadniają wysłuchanie jej jako przedsiębiorstwa, którego sprawa dotyczy bezpośrednio i indywidualnie.

103 Komisja twierdzi z kolei, że Alrosa nie była stroną wskazanego postępowania, oraz stawia pytanie, na jakiej podstawie prawnej Alrosa powołuje się na prawo do bycia wysłuchanym.

104 Co się tyczy pisma z dnia 8 lutego 2006 r., Komisja twierdzi, iż prawo do bycia wysłuchanym w trakcie postępowania wszczętego na podstawie art. 82 WE, na które powołuje się Alrosa i które zostało uznane przez urzędnika ds. przesłuchań w tym samym piśmie, miało inny zakres niż prawo przysługujące przedsiębiorstwom, wobec których Komisja prowadzi dochodzenie.

105 Chociaż w postępowaniu tym Alrosa zajmowała pozycję szczególną, to jednak Komisja twierdzi, że ponieważ spółka ta miała jedynie status zainteresowanej strony trzeciej, jej prawo do bycia wysłuchaną ograniczało się do przedstawienia uwag, do czego wzywano ją w kilku stadiach postępowania. Komisja utrzymuje zatem, że prawo Alrosy do bycia wysłuchaną zostało w pełni uszanowane.

106 W drugiej kolejności Alrosa podnosi, że w spornej decyzji naruszono art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, który według niej nie uprawnia Komisji do zatwierdzania zobowiązań indywidualnych, ale jedynie do zatwierdzania zobowiązań wspólnych. Wskazany przepis należałoby także interpretować w ten sposób, że decyzja uznająca zobowiązania za wiążące może być wydana jedynie na czas określony.

107 Komisja utrzymuje, że termin „przedsiębiorstwa, których sprawa dotyczy" nie oznacza, że pod uwagę brane mogą być jedynie wspólne zobowiązania zaproponowane przez wszystkie przedsiębiorstwa, których zobowiązania dotyczą bądź których mogą dotyczyć. Przyjęcie takiej wykładni prowadziłoby do wniosku, że wszystkie przedsiębiorstwa będące stronami rozpatrywanych porozumień musiałyby formalnie zaproponować zobowiązania oraz być adresatami decyzji wydanej na podstawie art. 9 rozporządzenia, nawet jeśli nie dotyczyłoby ich postępowanie wszczęte na podstawie art. 82 WE. Tymczasem Komisja twierdzi, że ponieważ przedmiotem postępowania wszczętego na podstawie art. 82 WE był jedynie zarzut nadużycia pozycji dominującej przez De Beers, jedynie to przedsiębiorstwo mogło proponować zobowiązania oraz stać się adresatem decyzji wydanej na podstawie art. 9 rozporządzenia.

108 Co się tyczy domniemanego istnienia po stronie Komisji obowiązku zatwierdzania zobowiązań jedynie na czas określony, Komisja twierdzi, iż twierdzenie to oparte jest na błędnej wykładni art. 9 rozporządzenia nr 1/2003. Okoliczność, że decyzja Komisji zatwierdzająca zobowiązania może zostać wydana na czas określony, nie może oznaczać, że instytucja ta ma obowiązek postąpić w taki właśnie sposób.

109 W trzeciej kolejności Alrosa utrzymuje, że formułując wobec De Beers zakaz zakupu surowca diamentowego od Alrosy Komisja naruszyła art. 82 WE oraz art. 9 rozporządzenia nr 1/2003, gdyż nałożyła na wskazane spółki bezwzględny i potencjalnie nieograniczony zakaz zawierania transakcji handlowych, który nie znajduje uzasadnienia w niniejszej sprawie. W spornej decyzji naruszono zatem podstawową zasadę swobody zawierania umów.

110 Ponadto nałożenie bezwzględnego zakazu nie było konieczne do uwzględnienia zastrzeżeń Komisji w dziedzinie konkurencji, sformułowanych na podstawie art. 82 WE. Alrosa utrzymuje zatem, że sporna decyzja narusza zasadę proporcjonalności.

111 Komisja podnosi, że swoboda zawierania umów doznaje ograniczeń, w szczególności w świetle art. 81 WE i 82 WE.

112 Komisja nie kwestionuje argumentu, że zasada proporcjonalności ma zastosowanie także do analizy oddziaływania na sytuację osób trzecich, jednakże utrzymuje, iż uzasadnione interesy handlowe Alrosy zostały przez nią należycie uwzględnione.

113 Komisja utrzymuje, że jej podstawowym zadaniem było zbadanie, czy indywidualne zobowiązania De Beers są wystarczające do uwzględnienia jej zastrzeżeń w dziedzinie konkurencji. Twierdzi, że na pierwszy rzut oka De Beers mogła zaproponować zobowiązania niewykraczające poza to, co konieczne do uwzględnienia jej zastrzeżeń w wystarczającym stopniu. Dodaje ona, iż nie była w żadnym razie zobowiązana do zbadania innych możliwych zobowiązań – ani bardziej, ani mniej dotkliwych niż zobowiązania faktycznie zaproponowane przez De Beers – gdyż w rzeczywistości zachodziła jedynie konieczność ich porównania ze wspólnymi zobowiązaniami zaproponowanymi wcześniej.

114 Z przeprowadzonej przez Komisję analizy wynika, że zaproponowane wspólne zobowiązania nie uwzględniają w wystarczającym stopniu jej zastrzeżeń w dziedzinie konkurencji. Komisja uważa również, iż konieczne jest podjęcie zobowiązań idących dalej niż rzeczone wspólne zobowiązania.

115 Komisja wyraża pogląd, że zadaniem Sądu nie jest ustalanie w drodze złożonej oceny ekonomicznej, czy zaproponowane zobowiązania były wystarczające do uwzględnienia jej zastrzeżeń w dziedzinie konkurencji, lecz jedynie zbadanie, czy sporna decyzja nie jest obarczona oczywistym błędem w ocenie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że w omawianej dziedzinie Komisja dysponuje szerokim zakresem uznania.

116 Komisja przypomina, że wobec nieotrzymania żadnej innej propozycji zobowiązań, jedynym możliwym rozwiązaniem alternatywnym było wznowienie postępowania prowadzącego do wydania decyzji na podstawie art. 7 rozporządzenia nr 1/2003, ewentualnie jednocześnie przeciwko Alrosie i De Beers, przy czym rozwiązania tego nie sposób raczej uznać za środek bardziej właściwy do uwzględnienia jej zastrzeżeń w dziedzinie konkurencji.

117 Komisja twierdzi zatem, że indywidualne zobowiązania De Beers, które w spornej decyzji uznano za wiążące, były właściwe i konieczne do uwzględnienia tych zastrzeżeń oraz że zarzucanego naruszenia zasady proporcjonalności nie zdołano wykazać.

Ocena Trybunału

118 Z rozważań przedstawionych w pkt 85–95 niniejszego wyroku wynika, że pierwszy z zarzutów przedstawionych w postępowaniu pierwszej instancji nie zasługuje na uwzględnienie.

119 Cała argumentacja przedstawiona przez Alrosę w ramach tego zarzutu oparta jest bowiem na założeniu, że należało jej przyznać prawa proceduralne szersze niż prawa, jakie przysługują zazwyczaj zainteresowanym osobom trzecim. W pkt 91 niniejszego wyroku założenie to zostało jednak jednoznacznie obalone.

120 Zarzuty drugi i trzeci podniesione w postępowaniu pierwszej instancji także należy oddalić. Z całości rozważań przedstawionych w niniejszym wyroku wynika bowiem, że przyjmując sporną decyzję, Komisja nie naruszyła prawa, nie popełniła oczywistego błędu w ocenie, ani też nie naruszyła zasady proporcjonalności. Alrosa

nie zdołała wykazać, że indywidualne zobowiązania zaproponowane przez De Beers i uznane przez Komisję za wiążące oczywiście wykraczały poza to, co było konieczne do uwzględnienia zastrzeżeń wyrażonych przez tę instytucję w ramach jej wstępnej oceny.

121 Wobec tego należy oddalić całość zarzutów Alrosy wymierzonych przeciwko spornej decyzji oraz oddalić wniesioną przez tę spółkę skargę.

W przedmiocie kosztów

122 Zgodnie z art. 122 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest zasadne i Trybunał orzeka wyrokiem kończącym postępowanie w sprawie, Trybunał rozstrzyga o kosztach.

123 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie kosztami Alrosy, która przegrała sprawę, należy ją obciążyć kosztami powstałymi zarówno w postępowaniu odwoławczym, jak i w postępowaniu pierwszej instancji.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) Wyrok Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie T-170/06 Alrosa przeciwko Komisji zostaje uchylony.

2) Wniesiona do Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich skarga spółki Alrosa Company Ltd zostaje oddalona.

3) Alrosa Company Ltd zostaje obciążona kosztami postępowania powstałymi zarówno w postępowaniu odwoławczym, jak i w postępowaniu pierwszej instancji.

Podpisy